

Problemet med gnosticicism eller doketism

Vi möter tidig gnosticicism i NT. Ordet "gnosis" betyder kunskap och gnostikerna påstod att de hade en högre, mystisk, andlig kunskap som vanliga människor inte kunde förstå. De påstod att de fick sin höga "gnosis" via visioner och uppenbarelser som de sade kom från Gud. Med denna högre, mystiska kunskap försökte de ta över den kristna församlingen.

Gnostiker gjorde en sammanblandning av hellenism (grekiskt tänkande) och

kristendom. De trodde på ljusets och mörkrets rike, där allt det andliga, t.ex. människans själ och ande, tillhörde ljusets rike, medan materian och t.ex. människans kropp, tillhörde mörkrets rike. Ljusets värld, skapades av en god Gud (Den onämnbare Fadern) medan mörkrets värld och materian skapades av en ond Gud (Demiurgen). Människans själ var därför fångad i den onda materiella kroppen. De lärde att Gud bara skulle frälsa människans instängda och fångade själ och ge själen ljus och rätt "gnosis", så att själen därigenom blev befriad och slutligt förenad med Gud.

Man talade om emanationer eller utflöden från Gud som var väsen som inledningsvis liknade Gud. Varje emanation gav sedan upphov till nya emanationer tills man kom så långt från Gud att de sista emanationerna inte alls liknade Gud, en sådan var Demiurgen som skapade den onda materian. Man namngav emanationerna och hade utvecklade läror om varje emanation som slutade i ändlösa spekulationer och myter (gudasagor) kring deras släkteregister (1Tim 1:3-7).

Denna lära kallades även för "doketism" som betyder att "synas" d.v.s. något skenbart.

Detta ledde till den villoläran att Jesus inte var sann människa med en verklig fysisk kropp som vi, utan att han hade en sorts andlig skenkropp: "Så känner ni igen Guds Ande: varje ande, som bekänner att **Jesus är Kristus, som kommit i köttet**, han är från Gud, och varje ande som inte bekänner Jesus, han är inte från Gud. Det är Antikrists ande, som ni har hört skulle komma och som redan nu är i världen." (1Joh 4:2-3). Jesus lidande och död på korset blev därmed en meningslös skendöd, som man förnekade betydelsen av. Gnostikerna tyckte om Jesus dop (vattnet) och Anden som kom ner över Kristus. Men Johannes betonade även blodet d.v.s. Jesus död. "Det är han som kom genom **vatten och blod**, Jesus Kristus, inte bara genom vattnet, utan genom vattnet **och blodet**. Och det är Anden som vittnar, eftersom Anden är sanningen. Ty det är tre som vittnar: **Anden, vattnet och blodet**, och de tre säger ett och detsamma." (1Joh 5:6-8). Eftersom Jesus inte hade en verklig kropp förnekade man också Jesus fysiska uppståndelse och därmed den slutliga kroppsliga uppståndelsen för alla troende (1Kor 15:12-19, 2Tim 2:16-19). När Paulus talade om vår uppståndelse så var Jesus uppståndelse urmodellen. Jesus grav var tom. Jesus uppstod i sin kropp till ett odödligt evigt liv.

En del gnostiker, t.ex. **Basilides som verkade i Alexandria 120-140 e.Kr**, förnekade t.o.m. att Jesus över huvudtaget dött på korset. Han lärde:

"...När den ofödde onämnbare Fadern likväl såg deras fördärv, sände han sin förstfödde Nous (Sinne, Förstånd) - denne är det som kallas Kristus - för att befria dem som tror på honom från deras makt, som skapat världen. För Arkonternas folk framträdde han emellertid på jorden som människa och gjorde under. Därför led han icke heller utan (det gjorde) en viss Simon från Cyrene, som tvingades att bära korset för honom. Denna blev av okunnighet och villfarelse korsfäst, sedan han förvandlats av Kristus, för att man skulle tro, att han (Simon) var Jesus. Men Jesus själv tog på sig Simons utseende, stod bredvid och skrattade ut dem (Arkonterna och deras folk). Ty emedan han var en okroppslig kraft och den ofödde Faderns Nous, kunde han efter behag antaga varje gestalt och steg så upp till honom som sänt honom, i det han skrattade ut dem, då han icke kunde fasthållas och var osynlig för alla. Fördenskull är

de som vet detta befriade från de världsskapande Arkonerna. Och man behöver icke bekänna den korsfäste, utan den som kom i människogestalt, skenbart korsfäst, kallad Jesus..." (Jesus Till Moder Teresa, Tergel, Verbum, 1973, s 29).

Resultatet av denna villolära ledde till en obalanserad människosyn där man överbetonade själen och förtryckte kroppen. Denna låga syn på kroppen ledde till två motsatta diken.

1. **Asketism:** Kroppen var ond och låg, dess behov måste kuvas (Kol 2:20-23, 1Tim 4:1-5).
2. **Hedonism:** Kroppen var oväsentlig och den troende människan blev därmed syndfri, även om hon syndade med sin kropp (1Joh 2:3-6, 3:4-8, 2Pet 2:1-3, Upp 2:14-16).

Gnosticisimen blev med tiden ett stort problem i kyrkan under de första århundradena. Bibeln blev det avgörande vapnet som till slut gjorde att gnosticisimen kunde besegras. Den lära som inte stämde med Guds ord blev en villolära. Den dag den kristna församlingen förlorar sin höga tro på Bibeln som Guds ord kommer alla möjliga läror och tankar att börja florerar i den kristna kyrkan. Vi ser detta problem överallt idag (2Tim 3:10-17).